

Še kaže vsek četrtik in volja
a poštnine vred ali v Mari-
boru s pošiljanjem na dar
na čelo leta 32 D, pol leta
28 D, četré leta 8 D. Izven
Slovenske 64 D. Naročnina
se pošlje na upravništvo
Slovenskega Gospodarja v Mari-
boru, Koroška cesta št. 5. —
Kot se depozitja do odpo-
vadi. Naročnina se plačuje
v naprej. Tel. interurban 113.

Posamezna številka stane 1.50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Rokopis
se ne vrača. Upravništvo
sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.
Cene inseratov po dogovoru.
Za večkratne oglase primeren
popust. Nezaprite reklamacije
se poštnine prosto. Čekeval
račun poštnega urada Ljub-
ljana 10.603. Telefon inter-
urban 113.

85. številka.

Maribor, dne 2. septembra 1926.

60. letnik.

Veličastna manifesta- cija za slovensko Prekmurje!

Cela Slovenska Krajina za združenje s Slovenijo. — Veličastno ljudsko zborovanje v Murski Soboti in Črensoveh. — Dr. Korošec in poslanci SLS v Prekmurju.

Namere Radičevcev.

Pred dobrim mesecem se je v hrvatskem radičevskem časopisu nenadoma pojavila zahteva, da se priključi Prekmurje Hrvatski, češ, da Prekmurci niso Slovenci, ampak Hrvati. Radičevci so to zahtevo zgrabili z obema rokama ter na tistem sporazumno s svojimi slovenskimi pristaši pripravljali odcepitev Slovenske Krajine od Slovenije. Pri tem jih je vodil grd in sebičen namen. V Prekmurju je bila do preobrata zemlja last veleposestnikov in madžarskih grofov. Kmetje so dobivali zemljo samo v najem. Po preobratu je država potom agrarne reforme odvzela tem grofom večino veleposestev, ki bi se morala razdeliti med kmete. Tu pa se je vrnila kot posredovalec Zagrebačka banka, v katero upravi sedlje najboljši Radičevi prijatelji. Kupila je od grofov njihova posestva po smešno nizki ceni, kmetom pa sedaj ponuja zemljo za oderuški denar, tako da bi za služilo pri vsakem oralu več tisoč dinarjev. Ker ni hotela dati zemlje v najem, so bili kmetje naposled prisiljeni, zemljo za drag denar kupovati, da bi jo prej dobili od grofov napol zastonj. Poslanec Klekl se je potegnil za uboge kmete ter prepričal banki njeno umaza no kupitjo. Da pa svojo namero vendar izvedejo, božejo ti Radičevi prijatelji na vsak način spraviti Prekmurje pod hrvatsko upravo, da bi potem lahko delali z ubogimi ljudmi po svoji milji volji.

Opor Prekmurcev.

Prekmurci, ki se vedno čutijo Slovence, so postali strašno razburjeni radi radičevskih načrtov. Celokupno ljudstvo brez razlike vere je proti temu, da bi prišli pod hrvatsko upravo, da bi bili izročeni na milost in nemilost izsesavanja hrvatskih bank. Zato so prihiteli od vseh strani na velika zborovanja v Murski Soboti in v Črensoveh, ki sta se vršili preteklo medeljo, dne 29. avgusta. Na zborovanja so prihiteli z dr. Korošcem na čelu vsi poslanci SLS, ki tega dne niso imeli svojih zborovanj. Bili so navzoči Klekl, dr. Kulovec, dr. Sušnik, Štrcin, Falež, Bedjanič in Skoberne. Prišel je tudi prelat in vseučilišni profesor dr. Slavič, ki je rešil na mirovni konferenci v Parizu Prekmurje za našo državo.

Zborovanje v Murski Soboti.

Je bilo nad vse veličastno. Udeležilo se ga je nad 5000 ljudi. Nekaj mahujkanih in pijanih mladičev, katerim so plačali pijačo samostojni demokratje in radičevci, je skušalo govornike z medklici motiti, toda zborovalci so jih hitro pognali v beg.

Prvi je govoril dr. Korošec. Pokazal je, kako slabo skrbi sedanja vlada za našega kmeta in obrtnika, ki se nahajata, izmožgana od davkov, na robu propada. Radič je tega največ kriv; objublja vse, ne izpolni pa ničesar. Dr. Korošec je rekel, da je Radič največji lažnjivec na političnem polju Evrope. Nikdar ni nobena vlada toliko lagala, kot sedanja, v kateri se nahajajo Radičevi ministri. Edina rešitev je nova in močna vlada, v kateri bodo zastopane vse stranke. Taka vlada mora kmalu priti. Zahtevamo tudi slovensko avtonomijo in v tej avtonomni Slove-

niji mora biti tudi Slovenska Krajina, kot polnopravna sestra ostalih hčera matere Slovenije.

Za dr. Korošcem je govoril prekmurški poslanec gospod Klekl. S svojim govorom je navduševal zborovalce za slovenski jezik ter jih pozival v boj proti nameram Radičevcev. Govorili so nadalje še akademik Bajlec in bivši minister, poslanec dr. Sušnik, ki je pozdravil Prekmurce v imenu Kranjske.

Navdušenje zborovalcev je bilo nepopisno. Neprehoma so klicali našemu voditelju dr. Korošcu, zaklinjali se, da ostanejo zvesti Slovenici do groba.

Veličastna je bila naravnost pot poslancev do Črensove, kjer se je popolan ob treh vršilo drugo zborovanje. ki je izpadlo še lepše in bolj navdušeno, kot v Murski Soboti. V vseh vaseh so pričakali ljudje v gostem špalirju avtomobil dr. Korošca ter ga obsipali s cvetjem. V Črensovih so sprejeli govornike pred vasjo Orli, šolska mladina, konjeniki, kolesarji in skoro vse prebivalstvo. Cela vas je bila v zastavah.

Govorili so dr. Korošec, poslanec Klekl, urednik »Novin« g. Jerič, in dva zastopnika Madžarov. Ljudi je bilo nad 5000.

Radičevci so v Prekmurju zaigrali še zadnje nade, katere so gojili. Ljudje jim radi njihovih umazanih nakan povsod obračajo hrbet. Upamo, da bo zgled Prekmurcev vplival tudi na naše ljudi, da bodo tudi oni obrnili hrbet hrvatski stranki ter se oklenili Slovenske Ljudske Stranke, edine stranke, ki se bori za koristi slovenskega naroda.

Napad slov. liberalcev odbit.

Slovenski samostojni demokratje, katerim so že vsi ušli in še uhajajo iz njihovih strankarskih mrež, so te svoje prazne mreže znova vrgli med kmeta. In sam dr. Žerjav je napisal, da ima SDS kmeta raje v srečo kot pa na jeziku. A ker smo se prepričali, da ta stranka za kmeta sploh nima srca, ostane le še ono malo ljubezni na jeziku. Tudi ta bolezen se pokaže posebno v častiljivih izrazih, s katerimi gospoda iz vrst dr. Žerjava kmeta zmerja in psuje, ker tem res kmetško delo in tudi delo za kmeta smrdi, kot to »Domovina« izpod peresa dr. Žerjava piše. Da bi pa mogla ta polomljena barba pceptljajče se stranke samostojnih demokratov bolj nemoteno zajadrti med kmetске vrste, je bilo treba napasti in odstraniti največje oviro, to je list »Slovenski Gospodar«.

Tožba »Domovine« proti »Slovenskemu Gospodarju«.

»Slovenski Gospodar« je bil dolžan opozoriti slovenskega kmeta na največjo »prijateljico«, ki jo je dr. Žerjav poslal po deželi, na »Domovino«, ter povedati, kakšen je ta list. »Slovenski Gospodar« je govoril resnico, ko je dokazoval, da se »Domovina« povsod pozna radi njene protiverške, pa tudi protislovenske namere. Saj se je norčevala iz verskih resnic, obredov, duhovnikov, dobrih del, molitve, romanja, bratovščin itd. Saj je in še vedno zastopa centralistično stališče dr. Žerjava, ki je veliko kriv, da slovenskega kmeta ubija beograjsko izmožgavanje.

Seveda je »Domovina« ta obsodba, ki jo je »Slovenski Gospodar« izrekel, podprto z dokazi, zabelela. Slovenski kmet se je prepričal, da je »Domovina« res taka, kakor jo je »Slovenski Gospodar« popisal. Zato je kljub temu, da so jo pošiljali zastonj, romala nazaj v roke upravnika »Domovine«, dr. Žerjava. Treba je bilo nekaj storiti. Pa so si izmislili gospodje: Tožimo »Slovenskega Gospodar-

ja«, pa mu bomo usta zamašili, saj smo pripravili svoj čas za take reči prav pripraven tiskovni zakon! In res so težili. Pri razpravah je urednik in zastopnik »Slovenskega Gospodarja« podal tak zagovor za svoje delo, da je bil e-proščen obsodbe, tožitelj — Ribnikar pa, ki je tožil v ime »Domovine«, bo nosil vse stroške. Res, da se je pritežilo, a že do zdaj je jasno, da je pravica na strani »Slovenskega Gospodarja«.

Ljubljanski škof kot priča.

Ker izhaja »Domovina« v Ljubljani, torej v področju ljubljanskega škofa, je bil ljubljanski škof dr. Bonaventura Jeglič pozvan za pričo, je-li »Domovina« res protiverški list ali ne. In on je izjavil: »Predloženi mi članki »Domovine« so res taki, da sramotijo vero, oziroma Cerkev in duhovniški stan. Navedbe obtoženca Goleca k tem člankom in njegovi tozadevni zaključki so povsem pravilni ter jih odobrujem. Taki članki »Domovine« so res v stanu vero med ljudstvom zatreti in se da iz tega, da je več takih člankov, in iz vsega načina pisanja upravičeno sklepati, da so vsi predmetni članki pisani v namenu, veri med ljudstvom škodovati. Škof kot cerkvena oblast je poklican in dolžan, v svojem okolišju odločiti, ali nasprotuje kak list veri, oziroma njenim naukom. Res je, da sem letos v »Domoljubu« v dveh člankih — na zadevne številke se ne spominjam več — svojim vernikom označil »Domovino« kot list, ki je proti Cerkvi, protiverški in da sem ta list prepovedal čitati. — Dr. Anton Bonaventura Jeglič.«

Ljubljanski škof je torej kot priča izpovedal in kot cerkvena oblast, ki je za Ljubljano merodajna, odločil glede »Domovine«, kakor je »Slovenski Gospodar« pisal. Ako bi »Domovina« izhajala v področju mariborskega škofa, bi jo zadela, za kar smo prepričani, enaka obsodba, ker je zaslužena.

»Domovina« naj bi bil »kšeft« za SDS.

V zadnji »Domovini« poizkuša nekdo prav nerodno braniti »Domovino«, češ, da bi se ne smelo povedati, kakšna da je, ker bi se lahko na ta način list gospodarsko uničilo, ne da bi imel list moč obrambe. In res je Ribnikar v tožbi navedel, da ima 100.000 dinarjev škode, ker sedaj ljudje nočejo »Domovine« in mora to škodo poravnati — »Slovenski Gospodar! Tu se pa že vse nehal! Recimo, da je že takole na svetu. Ti si v domači hiši. Pride tat, ki ti hoče vzeti denar, ti ga preženeš, tat pa te bo tožil, ker ima škodo, ko te ni mogel obrasti. — Nekaj podobnega je tu. »Domovina« hoče smešiti vero med narodom, »Slovenski Gospodar« to pove, »Domovina« je na škodi pri svojem kšeftu in pri svoji hudobni nameri — zahteva odškodnino. Če je še drobtinica pravice na svetu, potem se ne bo »Domovina« nazadnje smejala.

Ljudska obsodba »Domovine«.

Poleg tega, da je »Domovina« obsodila cerkvena oblast, da je njen poizkus napačne obrambe zavrnila državna sodnijska oblast, potrebuje »Domovina« še eno in končoveljavno obsodbo, in to je ljudsko obsodbo. Vi vsi, ki te-le vrstice berete in ste prepričani o pravici »Slovenskega Gospodarja«, pa poznate koga, ki še veruje »Domovini«, ki jo naroča, ki jo daje celo drugim brati, recite ne hude, ampak dobro besedo, prijateljsko — saj gre za duševno rešitev dotičnega. Ne s hrupom le tuintam, ampak z ljubeznipolnim in prepričevalnim delom od osebe do osebe se bo dalo doseči, da »Domovina« ne bo mogla zastrupljati s svojimi protiverškimi članki naših kmetjskih družin. »Domovini« želimo, naj se razvija, lahko jo tiskajo v sto tisočih izvodih in zaslužijo pri njej vsak teden 1 milijon, ko jim že gre za »kšeft«, samo pošiljajo jo naj kamor ho-

Zadnji Mohikanec.

Povest iz leta 1757.

Po J. F. Cooper-ju predelal Al. Benkovič.

12

»Kdo je?« je vzkliknil. »Prijatelj ali sovražnik?«

»Prijatelj!« je potihem odgovoril Čingagok ter pokazal proti luni, ki je blede sijala skozi drevje. Nato pa je pristavil v slabi angleščini: »Luna prihaja. Daleč proč trdnjava belega moža. Čas za odhod, ko spanje zapira oči Francozov.«

»Prav praviš. Osedlaj konje, jaz pa vzbudim spremeljevalki.«

»Medve sva že vzbujeni, Dunkan«, se je oglasil Elizin glas v njegovi bližini. »Dobro sva se naspali in sva pripravljeni. A vi ste, revež, bedeli za naju —«

»Recite rajši, da bi bil rad bedel«, je osramočen odgovoril Dunkan. »Moje izdajalske oči so mi branile, da nisem izpolnil svoje dolžnosti.«

Razgovor je zmotil vzklik Čingagoka, kakor tudi kretanja napete pozornosti njegovega sina.

»Tiho!« je ta hip pošepetal Sokol, ki se je bil tudi že pripravil za odhod. »Mohikanca čujeta sovražnika!«

In res sta Indijanca pozorno prisluškovala, kakor bi slutila nevarnost. Heyward je pograbil puško in stopil k njima.

»Bržkone dela šum kaka žival, ki išče hrane«, je rekel.

»Ne, človek je«, je rekel lovec. »Slišim njegove korake. Pobešli Huronec je bržkone naletel na Montcalmlove oglednike in sedaj se nam prišli na sled. Unkas, hitro

spravi konje v kladaro in tudi vi, prijatelji, se skrijte v nji. Za sivo nas bo varovala, čeprav je že stara in podrt.«

Vsi so storili, kakor je bil ukazal. Vsa družba je bila sedaj v koči ter zadrževala sapo od pozornosti. Razločno je bilo slišati bližajoče se korake in tudi že človeške glasove. Ko je tolpa prišla do kraja, kjer so bili konji zavili v goščo, so se naenkrat ustavili. Izgubili so sled. Razločno je bilo slišati, kako so se pogovarjali v huronskem jeziku.

Ni trajalo dolgo in divjaki so se pokazali na robu kostonjevega gozda, ki je obkroževal jaso.

»So že tu! Streljajmo!« je pošepetal Heyward in skušal puško poriniti skozi razpoko med tramovi.

»Nazaj! Zdaj še ne! Ostanite lepo v senci in bodite tiho — najmanjši šum nam spravi na vrat lačne potepine. Ako je že božja volja, da se moramo boriti za svoje skalpe, potem zaupajte izkušnim možem, ki poznajo divjaške navade.«

Heyward se je ozrl in videl, kako sta trepetajoči sestri čepeli v kotu, dočim sta Mohikanca stala tu kot dva kipa, pripravljena, da se spustita v boj, ako bo treba. Premagal je torej svojo nestrpnost in molče čakal, kaj bo.

Takoj nato se je razmaknilo grmovje in na jaso je stopil korenjaški, oborožen Huronec. Gledajočemu na tiho kladaro mu je luna posijala v obraz, ki je izrazil strmenje in radovednost. Za njim so se pokazali tudi njegovi tovariši. Z opreznimi koraki so se bližali koči ter večkrat postali, da bi poslušali. Naenkrat je eden izmed njih zadel ob griček ter se priklonil, da si ga ogleda. Heyward je opazil, da je lovec izdri nož in dvignil puško. Zdaj se je tudi on pripravil za strel, ker je vse kazalo, da mora priti do boja.

Divjaki so bili tako blizu, da bi bili konji z najmanjšim šumom ali celo glasno dihanje izdalo begunce. Ko pa so Huronci spoznali, kaj pomenja griček, se je njih pozor-

nost obrnila v drugo smer. Pogovarjali so se in njih glasovi so bili resni in slovesni, kakor bi jih bilo nekaj navdalo z globokim spoštovanjem. Potem so se brezsilno umaknili ter se neprestano ozirali nazaj na razvaline kladare, kakor bi pričakovali, da se iz nje prikažejo duhovni rajnikov. Nazadnje so izginili v goščavi.

Sokol si je olajšan oddahnil, postavil puško ob tla in rekel:

»Poglejte jih, kak strah imajo pred mrtveci. S tem so rešili svoje in morda tudi življenje boljših ljudi.«

Ko so se bili prepričali, da se je sovražnik izgubil v daljavi, so pripeljali konje na plano in damama pomagali v sedlo. Še enkrat so se ozrli na tiho gomilo in razpadlo kladaro ter nadaljevali svojo pot v smeri, ki je bila nasprotna tisti, v kateri so bili odšli Huronci.

Molče so nadaljevali svojo pot skozi temni gozd, kajti še vedno jih je bila groza vsega, kar so doživeli. Lovec je zopet prevzel vodstvo, vendar je vse kazalo, da mu okolice ni posebno znana, kajti stopal je previdno in se je večkrat ustavljal, da se je posvetoval z Mohikanecema. Včasih je pokazal na luno ter si skrbno ogledoval lubje na posameznih drevsih.

Nenadoma se je oglasilo žuborenje tekoče vode. Iz tega so vodniki spoznali, kje so, ter veselo krenili v tisto stran. Ko so prišli na breg male rečice, je Sokol ukazal Heywardu in Davidu, naj sezujete mokasine, ter je tudi sam storil tako. Stopili so v vodo in skoro eno uro brodili po strugi, ne da bi za sabo puščali kako sled.

Ko so zopet stopili na breg, se je bila luna skrila za steno črnih oblakov, ki se je dvigala na zapadnem obzorju. Pot je bila strma in nerodna, a Sokol se je vidno dobro spoznal in je čvrsto korakal dalje.

(Dalje prihodnji.)

šejo, magari na luno, nikakor pa ne med naš narod - ki bo ostali in bo ostal katoliški in slovenski!

Obrtnikom in trgovcem!

Te dni dobite od volilne komisije v Ljubljani

volilno izkaznico, glasovnico in kuverto.

Glasovnica je izdelana tako, da jamči tajnost glasovanja. Za glasovanje se smejo uporabiti samo uradne glasovnice, žigosane z uradnim pečatom. Če bi kak obrtnik ali trgovec-volilec ne prejel glasovnice, če bi jo izgubil, ali če je postala nerabna, naj takoj piše volilni komisiji v Ljubljano, ki mu izda novo glasovnico. Obenem z glasovnico, izkaznico ter kuverto dobi vsak volilec tudi volilni razpis, ki obsega: njegovo volilno kategorijo, število kandidatov in namestnikov, ki jih je voliti v njej (4 kandidate člane in 4 namestnike), ter dan in uro, do katere morajo biti glasovnice doposlane volilni komisiji v Ljubljano; pazite na te opombe!

Vsak volilec voli

4 kandidate-člane in 4 namestnike,

po dva iz mariborske in po dva iz ljubljanske oblasti. Vsak volilec mora izpolniti glasovnico z imeni in natančnimi naslovi kandidatov, kakor jih postavi »Volilni odbor združenih stanovskih kandidatnih list trgovcev, obrtnikov in industrijev v Sloveniji.« Pri vsakem kandidatu je torej treba označiti: njegovo ime, njegov priimek, poklic in stanovišče; glasovnica velja samo za one kandidate, pri katerih so vsi ti podatki navedeni!

Napišite same tiste kandidate na glasovnico,

ki vam jih bo v posebni okrožnici priporočal »Volilni odbor združenih stanovskih list trgovcev, obrtnikov in industrijev v Sloveniji« in kojih imena bodo objavljena v »Slovenskem Gospodarju«, »Domoljubu« in »Slovencu«. Samo to velja za naše volilce! Vse drugo, kar vam bodo prigovarjali in svetovali, je laž! Ne ravnajte se po zvijačnih nasvetih samostojnih demokratov! Tako izpolnjeno

glasovnico, obenem z izkaznico v kuverti pošljite

po pošti na naslov: »Volilna komisija Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.« Ta pisma so poštne prosta. Izpolnite pa glasovnice takoj, ko jo prejmete in ko zveste za naše kandidate ter jo takoj odnesite na pošto, da se vam ne izgubi, da je ne dobijo v roke nepoklicani in da se agitatorjev hitro iznebite, češ: sem že odposlal! Ne pozabite glasovnici priložiti izkaznico! Če glasovnici ni priložena izkaznica, glasovnica ne velja in je volilna komisija ne sme sprejeti!

Vsak naj pazi na to, da glasovnice ne da iz rok kakemu nepoklicanemu. Na pošto oddajte kuverto sami lastnoročno, ali pa po popolnoma zanesljivemu človeku!

Volitev je tajna. Nihče ne ve in ne bo nikdar vedel, katere kandidate ste volili. Ne bojte se terorja samostojnih demokratov, ki so odinili naši nasprotniki v tem boju!

Najpozneje do 22. septembra

mora imeti volilna komisija vse glasovnice v rokah! Odpošljite jih torej vsaj 18. septembra, ako že ne prej! Obveščeni smo, da bodo nasprotniki v imenu našega volilnega odbora združenih stanovskih kandidatnih list in celo s podpisom odličnih somišljenikov naše stranke in drugih strank, ki nastopajo v teh volitvah skupno z nami, hoteli dajati volilcem lažnjiva navodila, zato da bi bili Vaši glasovi neveljavni. Ljudje, ki so lani celo papeževo pismo izlagali in sfabricirali, in ki znajo podpise ponarejati, so zmožni največje nepoštenosti tudi v tem gospodarskem boju. Zato, vsi volilci, pazite, da ne nasedete zvijačam samostojnih demokratov! V vsakem dvomljivem slučaju se takoj obrnite na tajništvo SLS v Mariboru, ali pa na volilni odbor združenih stanovskih kandidatnih list v Ljubljani, Kolodvorska ulica 8.

Krajevne organizacije SLS prosimo,

da skličejo po posameznih občinah in vaseh sestanke, da poučijo volilce, kako je treba glasovnice izpolniti. Kjer sestanki niso primerni, naj odborniki in zaupniki SLS storijo to od moza do moza, od volilca do volilca!

Krajevnim organizacijam izrekamo že zdaj najlepšo zahvalo za trudapolno delo, ki so ga za volitve opravile že doslej! Tiste krajevne organizacije, ki še niso izvršile zadnjega navodila tajništva SLS v Mariboru, prosimo, da to nujno storijo in nam zaproseno vrnejo!

Samo dober teden bo trajala borba, potem pa nas čaka častna zmaga!

Slovenski fantje — naprej!

(K fantovskemu taboru v Šmarju pri Jelšah.)

Na prijaznem gričku poleg Šmarja, pri veličastni in znameniti cerkvi sv. Roka se je vršil preteklo nedeljo fantovski tabor, o katerem naj izve vsa Slovenija, da se razgibljuje vrste slovenskih mladeničev, ki so moč in bodočnost našega naroda.

Na predvečer so po vsej šmarski okolici na gričkih zagoreli kresovi, nad 25 jih je bilo, ki so daleč na okrog, tja do hrvaških mej, naznanjali, da hočejo drugi dan slovenski fantje nazgati kres, poziv vsem slovenskim fantom, naj se združijo v katoliške prosvetne organizacije, naj stopajo na čelu vsega narodnega življenja in borenja.

Nedeljo zjutraj je od jutranjih vlakov in tudi peš prišlo številno zastopstvo slovenskih fantovskih organizacij iz šmarske okolice in drugih krajev. Na trgu jih je navdušeno pozdravil g. Strmšek, nato je bil odhod na goro. Velika romarska cerkev sv. Roka ni sprejela vseh, ki so došli, v svoje prostore, ona sv. maša se je služila tudi zunaj pri kapelici. Pridiga pa je bila zunaj. Domačin monsig. g. profesor Ivan Vreže je v ognjevitih navdušenja ustvar

jal s svojim govorom fante za neustrašene borce za božje kraljestvo. Njegov govor je mladina sprejela z globokoversko udanostjo.

Po slovenski službi božji, ki jo je tudi služil g. monsig. Vreže, je bilo pred cerkvijo veličastno fantovsko zborovanje, ki ga je s pravo fantovsko ognjevitostjo vodil delavni domači društveni predsednik g. Turk. Zborovanje so pozdravili zastopniki domače občine, šmarsko-rogaškega orlovskega okrožja, posamezniki iz Slovenjgradca, Dravograd, Buč, Kostivnice, Rogatca, Žalca, zastopnik Prosvetne zveze iz Maribora, ki je prinesel pozdrave zadržanega poslanca g. Vesenjaka. Brzobjavno je pozdravil zborovanje poslanec Škoberne.

Po izvršenih pozdravih je najprej govoril namesto g. Vesenjaka tajnik Prosvetne zveze iz Maribora, kako je moč naroda ravno v močni, fizično in moralno močni mladini, posebno še v čvrstih fantih, ki naj bodo narodova bramba in opora ne le v vojni, ampak tudi v miru. Dr. Jeraj je kot drugi govornik razložil, kaj je pravo fantovstvo. Govorom so vsi navzoči sledili z izredno pozornostjo ter vstrajnostjo, saj je trajalo do ene ure popoldne.

Popoldanska prireditiv.

Ker je bilo že precej pozno, se je vsa zbrana mladina takoj odpravila v dolino, da pripravi popoldanski nastop pri novem Društvenem domu, ki je ponos delavnih Šmarčanov. Gostje zborovanja pa so bili povabljeni v pregostoljubno hišo g. monsignora Vrežeta. Na primerno ovenčanem in prostornem telovadišču je šmarsko-rogaško orlovske okrožje postavilo svoje telovadce in telovadkinje ter obojni naraščaj. Za ves dobro izvajanje in zelo obširen program so prejemale vedno bolj navdušeno pohvalo. Kot posebna slavnostna točka pa je bila, ko se je domačinu monsignoru Vrežetu poklonila diploma častnega članstva šmarskih katoliških organizacij kot znak hvalečnosti za njegovo požrtvovalno sodelovanje in podporo. Navzoče občinstvo je g. monsignora iskreno pozdravljalo. Na telovadišču je navdušeno govoril brat Vipotnik. V večernem mraku so se udeleženci razšli.

Fantovski tabor je pokazal, da je med slovenskimi fanti že veliko takih, ki so čast, ponos in veselje slovenskega naroda, da pa bo treba še nadaljnega, smotrenega, širokoorganizatoričnega dela, da se vse slovenske fante povabi na to veliko kulturno delo za lepšo bodočnost naroda. Ako je bil ta fantovski tabor v Šmarju kres, ki bo našel odziv v Sloveniji: »Slovenski fantje, naprej«, tedaj je bil to velik dan, velik praznik in velik delavnik.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Koliko časa bo še trajala sedanja vlada? Sedanja vlada je tako slabotna, tako nedelavna, da jo držijo le še počitnice, ko ni ne poslancev, ne ministrov v Beogradu. Kakor hitro pa bo sklicana narodna skupščina, tedaj bo vlada padla in se bo bistveno izpremenila. Radič dela, kar le more, da se vzdrži na vladi, pa če tudi s svojim političnim uskokom ministrom Nikičem.

Razpadanje radikalne stranke se vedno bolj vidno kaže. Veliko je voditeljev, ki se ne morejo drugače pokazati, pa vsak svojo skupino napravijo. Da bi zavrl naraščajoče razpadanje, so poslali posebno odposlanstvo v Monte Karlo na Francoskem k Pašiču. Njegovi pristaši hočejo na vsak način, da pride Pašič zopet na vlado. Pašič se boče okrog 20. septembra vrnil v Beograd. Do tedaj hočejo Pašičevi pristaši pripraviti druge skupine in skupinice, da se znova odločijo za Pašiča. Zopet so jim dobri tisti, ki so se nekoč ločili od njih, kot Nastas Petrovič, katerega tudi vabijo v svoj krog. Sedanjega notranjega ministra Maksimoviča in njegovo skupino pa hočejo čisto izločiti. Stara barka, ki je do zdaj največ odločevala v državni politiki naše države, se bo razbila.

Jugoslovanski klub za poplavljenec v Sloveniji. Narodni poslanec dr. Hodžar je vložil že tretjokrat na vlado naslovljeno vprašanje, kaj vendar misli glede poplav v Sloveniji. Ničesar še ni ukrenila. Zahteval je, naj se odloži plačevanje davkov vsaj za eno četrt leta, da bodo ljudje v jeseni lahko kaj prodali, naj se odpišejo davki, kakor se je ugotovilo škode po raznih komisijah. Za najnujnejšo pomoč pa naj se vendar dovoli vsaj najpotrebnejša podpora. Vlada, v kateri sedijo poleg srbskih ministrov toliko hvalešani radičevski in vsemogočni minister Pucelj, pa tudi na to tretjo zahtevo ne odgovarja in ji ne ustreza. Pove naj zdaj kdo, kaj bi se še dalo drugega napraviti v tem oziru? Edina pomoč bo v tem, da se taka brezvestna vlada zruši in ljudje, ki nimajo srca za ljudstvo, tudi enako brezsrčno pošljejo v pokoj, kadar bodo volitve. To more biti pa naš odgovor na vladino molčanje.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Nemčija sprejeta v Društvo narodov. Te dni zboruje Društvo narodov v Ženevi. Najvažnejši dogodek tega zborovanja je, da bo končno tudi Nemčija sprejeta v Društvo narodov. Nemčija je bila do zdaj skoro čisto ločena od ostalih držav, kar pa za mir in Evropi ni bilo najbolje. Zdaj je upati, da se napetost med Nemčijo in drugimi državami zmanjša.

Papež in Društvo narodov. Papež želi in deluje veliko tudi na to, da je mir med narodi, da se narodi medsebojno sporazumejo in podpirajo. Zato je tudi znova začel delovati v tem oziru, da bi Društvo narodov čim bolj uspešno moglo delovati. V zadevah, ki se tičejo katoliške Cerkve, bo dal svoje mnenje.

Verski boj v Mehiki traja dalje. Mehikanska vlada je mislila, da bo mogla ukloniti verne katoličane, ki bodo morali sprejeti njene profiverske postave, pa se je zmotila. Da bi pred svetom svojo polomijo zakrila, je poslala v liste poročila, da so se škofje začeli pogajati za sporazum. A to poročilo ni resnično, ker mehikanski katoličani vstrajajo dalje. Nobeden katoličan ne kupuje pri brezverskih trgovcih, ne vloga svojega denarja v banke in hranilnice, ki jih vodijo brezverci, ne gre v gostilne, kjer ni zaveden katoličan lastnik, ne dajo zasluzka nobenemu, ki ni katoliško zaveden. Pri denarju so pa brezverci najbolj občut-

ljivi, zato so jih prevdarni katoličani s tem načinom najbolj udarili. Vlada je od svojih lastnih pristašev na ta način prisiljena, da bo morala na celi črti popustiti in spremeniti ustavo, ki bo katoličanom prinesla pravce mirnega življenja.

Rudarski štrajk na Angleškem gre h kraju. Stavka je uničila sama sebe. Dolgo je trajala, ves denar, ki so ga imeli pripravljene posamezniki in organizacije, je pošel, delavstvo pa mora jesti, zato bo treba iti na delo. Zlomljena stavka bo pa seveda imela v delavskih strokovnih in političnih organizacijah slabe posledice.

V Rusiji se je začelo novo življenje. Do zdaj tam ni bilo niti toliko svobode, da bi smela biti kaka druga stran ka, ampak samo komunistična, vladina. Zdaj pa se je pojavila nova, mogočna organizacija, nova stranka, ki je malo bolj pametna, kot je komunistična. V Rusiji se bo začelo politično življenje, ki naj prinese posebno ruskemu kmetu več pravice, kot jo ima pa sedaj.

Kaj je novega?

Opozorilo staršem, dijakom in učencem oolskih šol! Morda še ne veste, kje lahko dobite najcenejše vse šolske potrebščine, zvezke in knjige. Zato vam sporočamo, da se oglašajo v Slomskovi tiskovni zadrugi poleg Marijine ali Nemške cerkve. Tu boste najbolje postreežni in dobite vse blago po izredno ugodni ceni! Ne bo vam žal, če boste sledili našemu nasvetu.

Tridesetletnica mašništva. Ta torek so obhajali 30letnico mašništva ti-le č. gospodje iz lavantinske škofije: dr. Korošec Anton, načelnik SLS, minister n. r., poslanec itd., Rožman Janez, župnik v Zavodnjem, Brdnik Blaž, tačas pri Sv. Tomažu pri Ormožu, Drogenik Anton, župnik na Polju, Gomilšek Franc, župnik pri Bv. Benediktu v Slov. gor., Gosak Franc, župnik v St. Janžu na Vinski gori (pri Velenju), Lorbek Ivan, župnik v Olimju pri Podčetrtku, Ocvirk Maksimilijan, župnik pri Sv. Andražu nad Polzelo, dr. Sanda Maksimilijan, tačas na Sušaku, Schreiner Fran, župnik pri St. Ilju blizu Velenja, p. Pediček Janez, lazarist v Celju. Gospodje jubilanti so se omenjenega dne zbrali pri svojemu tovarišu g. Gosaku, župniku v St. Janžu. Slavljenec naše čestitke!

Duhovniške izpremembe. Novomašnik č. g. Peter Pribožič je nastavljen kot kaplan v Dobje. Novomašnik č. g. Jakob Rihter je nastavljen kot kaplan v Čadram. Kaplan č. g. Ivan Rančigaj je prestavljen iz Čadrama v St. Lovrenc na Pohorju. Kaplan č. g. Martin Vrzelač je prestavljen od St. Lovrenca na Pohorju na Remšnik.

Vojni razporedi se vršijo: za okrajno glavarstvo Maribor desni breg na Teznu dne 5. septembra; v Peklu pri Polčanah dne 8. septembra; v Slov. Bistrici dne 12. septembra in v Rušah dne 19. septembra. K vojnim razporedom morajo priti vsi moški letnikov 1871 do 1904, razen: stalno nesposobni obvezniki in invalidi, začasno nesposobni rekruti letnikov 1901—1904, težko bolni, zelo nujno zadržani, kar morajo uradno pozneje dokazati, rezervni častniki, duhovniki. Udeleženci naj prinesejo s seboj »Vojniško ispravico«, ali kake druge vojaške dokumente, ali vsaj domovnico, delavsko knjižico in pa enodnevno oskrbo.

Velika poštna tatvina. Skoro slučajno je prišla mariborska policija na sled veliki tatvini na mariborski kolodvorski pošti, o kateri ni imela poštna uprava niti pojma. Potom zaupnikov je policija izvedela, da poštni uslužbenec Šoštar, ki kot invalid opravlja službo sluga na kolodvorski pošti, živi zelo potratno ter že nekaj dni popiva v družbi raznih prijateljev. Šoštarja je policija takoj osumila, da si je pridobil denar nepoštenim potom, in v petek je izvršila v njegovi odsotnosti v stanovanju preiskavo. Uspeh te preiskave je bil presenetljiv. Detektivji so našli v stanovanju platneno vrečko v obliki pisma z naslovom »Narodne banke kralj. SHS, Zagreb«, katero je odposlal »Allgemeiner Bankverein« iz Prage. V vrečki je bilo 99 tisočdinarskih in 112 stodinarskih bankovcev ter nekaj drobiža, zraven pa denarni seznam, glaseč se na 125.484 dinarjev. Takoj je bilo jasno, da je Šoštar denarno pismo ukradel ali v ambulanci, ali pa na kolodvorski pošti. Med tem časom je Šoštar nič hudega sluteč popival v družbi dveh prijateljev v Studencih. Zvečer ob 11. uri se je vsa trojica vračala vinjena v fjakterju domov. V Tatenbachovi ulici jit hje opazil detektiv, ki je tekel za vozom do Meljske ceste ter tam s pomočjo stražnika aretiral Šoštarja in njegova tovariša, ko so hoteli vstopiti v Šoštarjevo stanovanje. Ker so bili popolnoma vinjeni, jih je policija še le večeraj popoldne pričela zasliševati.

Grozen umor. V nedeljo zvečer je umoril na Pinci pri Dolnji Lendavi kmet Tot svojo ženo. Najprej ji je prerezal vrat, potem pa jo je prerezal po dolgem čez ves život. Nazadnje ji je zadal rano še na hrbtno in ker baje še ni bila popolnoma mrtva, ji je prerezal žile. Kaj da je bilo vzrok temu zverinskemu činu, nam ni znano. Zakonca sta bila mlada, poročena komaj od novembra preteklega leta naprej. Usodno nedeljo predpoldne sta bila še v Lendavi v cerkvi. Morilec se je sam javil oblasti.

Težka avtomobilska nesreča. Pretekli četrtek popoldne se je pripetila na križišču stare in nove Tržaške ceste v Magdalenskem predmestju v Mariboru težka nesreča. Od mosta je privozil proti omenjenemu ovinku motocikl, katerega je vodil ravnatelj Obrtne banke v Ljutomeru, na sedežu za njim pa je sedela soproga ravnatelja meščanske šole v Ljutomeru. Motociklist je vozil pravilno na desni strani, vendar pa ne s predpisano hitrostjo 6 km, ampak z veliko večjo brzino. V trenutku, ko je privozil na ovinek, je privozil nasproti avto, last prevoznika g. Vidmarja, s katerim je upravljal sam lastnik. V hitrosti je skušal ovinek ceste kar presekat, pri tem pa se je zaletel v nasproti vozeči motocikl. Vsled silnega udara sta oboje osebi z motocikla tako padli, da si je voznik zlomil roko, ženska pa no-go v členku. Motorno kolo je močno poškodovano. Tudi avto se je poškodoval, ker mu je počila os ter ga je moral lastnik ostaviti na cesti.

Utopljenka v Muri. Pri občini Krog pri Murski Soboti je vrgla Mura na breg truplo okrog 24 let stare ženske v kopalni obleki. V petek so jo pokopali na pokopališču v Ksoja.